

POSTANOWIENIE

Dnia 9 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa M. W.

przeciwko O. SA w W.

o ustalenie istnienia stosunku pracy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 9 marca 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W.

z dnia 12 września 2019 r., sygn. akt VIII Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W wyroku z dnia 12 września 2019 r., sygn. akt VIII Pa (...), Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. – w sprawie z powództwa M. W. przeciwko O. S.A. w W. – oddalił apelację strony pozwanej od wyroku częściowego Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. z dnia 5 kwietnia 2019 r., sygn. akt X P (...), w którym Sąd Rejonowy ustalił, że powoda M. W. łączył stosunek pracy z pozwaną O. S.A. w W. w okresie od 1 grudnia 2013 r. do 7 kwietnia 2016 r. w pełnym wymiarze czasu pracy.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego strona pozwana zaskarżyła skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na przyczynę przyjęcia skargi do rozpoznania określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W ocenie autora skargi jego skarga kasacyjna jest w sposób oczywisty uzasadniona, o czym świadczą wydane już w analogicznych sprawach orzeczenia Sądu Najwyższego. Istota wadliwości zaskarżonego wyroku polega, według niego, m.in. na tym, że Sądy orzekające w niniejszej sprawie w treści uzasadnień nie odniosły się do podnoszonych przez pozwaną zarzutów, odnoszących się do liczego orzecznictwa Sądu Najwyższego w podobnych sprawach (m.in. w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2005 r. wydanym w sprawie II PK 334/04, w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2007 r. wydanym w sprawie I PK 131/07, w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2007 r. wydanym w sprawie II PK 180/07, w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2005 r. wydanym w sprawie I PK 270/04) oraz analogicznych poglądów doktryny. Ocena prawna dokonana przez Sądy w sprawie niniejszej jest całkowicie oderwana od stanowiska Sądu Najwyższego przedstawionego, m.in. w powyższych orzeczeniach nakazującego porównanie cech postulowanych przez strony stosunków prawnych w przypadku wątpliwości co do charakteru łączącego ich stosunku prawnego. W treści w/w wyroków Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że umowa o pracę i umowa cywilnoprawna mogą wykazywać pewne podobieństwa, a o charakterze łączącego strony stosunku decyduje to, jakie cechy są przeważające. Z w/w wyroków można także wyprowadzić dyrektywę zgodnie z którą w przypadku, gdy dany stosunek z jednakowym natężeniem wykazuje cechy właściwe dla stosunku pracy i stosunku cywilnoprawnego, istotne znaczenie ma wola stron co do charakteru łączącego ich stosunku. W niniejszej sprawie Sądy całkowicie zbagatelizowały cechy charakterystyczne dla stosunku cywilnoprawnego, nie dokonały ich zestawienia z cechami które są wyłącznie charakterystyczne dla stosunku pracy, a także nie uwzględniły jaka była wola stron co do łączącego strony stosunku prawnego. Sądy orzekające w niniejszej sprawie nie dokonały oceny podobieństwa cech łączącego strony stosunku z cechami charakterystycznymi dla umów cywilnoprawnych, skupiły się wyłącznie na ocenie czy nawiązany między stronami stosunek prawny jest podobny do stosunku pracy,

bez jakiejkolwiek refleksji, że stosunek pracy i stosunek nawiązany na mocy umowy cywilnoprawnej mogą wykazywać pewne podobieństwa bez ryzyka konfuzji.

W ocenie autora skargi „ocena w/w modelu współpracy wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów” (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Dla przykładu w analogicznych sprawach sądy powszechne dochodziły do odmiennych wniosków niż Sąd Okręgowy w W.. W ocenie pozwanej, wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 23 sierpnia 2018 r. wydany w sprawie toczącej się pod sygn. akt XXI Pa (...) wraz z uzasadnieniem, wyrok Sądu Okręgowego w G. z dnia 24 stycznia 2017 r. wydany w sprawie toczącej się pod sygn. akt VI Pa (...) wraz z uzasadnieniem, wyrok Sądu Rejonowego w T. z dnia 6 kwietnia 2016 r. wydany w sprawie toczącej się pod sygn. akt IV P (...) wraz z uzasadnieniem, które przedłożone były Sądowi Okręgowemu w W. są pozbawione wad prawnych, które pozwana zarzuca wyrokowi, który zapadł w sprawie niniejszej.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o: 1. wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, 2. oddalenie skargi kasacyjnej w całości - w przypadku przyjęcia skargi do rozpoznania, 3. zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna strony pozwanej nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony potrzebą wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz twierdzeniem, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego skarżący – opierając wniosek o przyjęcie jego skargi do rozpoznania na przyczynie przyjęcia skargi określonej w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – powinien określić, które przepisy wymagają wykładni, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03; z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecznictwie sądowym, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia Sądów, przy czym musi wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08, LEX nr 794605). Chodzi przy tym o rozbieżności w wykładni przepisu prawa, a nie o rozbieżności w jego zastosowaniu. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 15/12, LEX nr 1228636 oraz z dnia 19 października 2012 r., III SK 13/12, LEX nr 1228618).

Autor skargi nie przedstawia – w uzasadnieniu wniosku – odpowiedniej juretrycznej argumentacji, którą wykazałby, że istnieje przyczyna przyjęcia skargi do rozpoznania określona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Twierdzenie o tym, że „ocena w/w modelu współpracy wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów” nie zostało sprecyzowane we wskazaniu konkretnego przepisu prawa, z którym autor skargi wiązałby sugerowaną potrzebę wykładni w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Dla wykazania przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w powołanym przepisie nie jest wystarczające proste powołanie kilku wyroków sądów powszechnych, bez przedstawienia juretrycznego wywodu określającego, które to przepisy prawa wywołują rozbieżność w orzecznictwie sądowym, a także wywodu uwzględniającego w swojej konstrukcji odmienności stanów faktycznych spraw, na tle których zapadały powołane orzeczenia.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawnej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9

czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Zasadnicza wadliwość uzasadnienia wniosku w zakresie próby wykazania przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. polega na tym, że autor skargi w bardzo obszernym uzasadnieniu wniosku nie przedstawia (nie wskazuje) żadnego przepisu prawa z naruszeniem, którego wiązałby sugerowaną oczywistą zasadność jego skargi. Autor rozpatrywanej skargi – w próbie wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej – ogranicza się do przedstawienia argumentacji będącej w istocie prostą negacją stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w W.. Argumentacja uzasadnienia wniosku jest oparta na eksponowaniu wybranych elementów stanu faktycznego sprawy, przy zignorowaniu pozostałych ustaleń. Tymczasem sporna w sprawie kwestia, ocena przez Sąd charakteru prawnego umów zawartych przez powoda z pozwaną Spółką, uwzględnia cały zespół okoliczności faktycznych, przedstawionych szczegółowo w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Ustalenia te stanowiły płaszczyznę subsumcyjną przepisów prawa materialnego określonych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji, który uznał, że stosunek łączący powoda ze stroną pozwaną posiadał wszystkie elementy charakterystyczne dla stosunku pracy. Za bezpodstawne Sąd Okręgowy uznał prezentowane przez

pozwana Spółkę stanowisko, zgodnie z którym to wola stron determinuje rodzaj łączącego je stosunku prawnego, a nie jego treść i sposób wykonania. Prezentowane przez stronę pozwaną stanowisko nie znajduje oparcia ani w regulacjach prawnych ani w utrwalonym stanowisku judykatury Sądu Najwyższego.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1.). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2. niniejszego postanowienia ma podstawę w art. 98 § 1 i § 3 k.p.c.